

กรรมจำแนกสัตว์

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ถ้าเราทำไม่ได้”

กราบเรียนนมัสการหลวงพ่อกับคุณพ่ออย่างสูง ลูกมีคำถามหนึ่งคำถาม ตัวลูกเองนี้รู้ดีว่า คนที่เกิดมาเป็นลูกนั้นควรเคารพเพื่อพึ่งพ่อแม่ ตั้งแต่เด็กจนโตลูกก็พยายามช่วยเหลือพวกเขาทุกอย่างมาตลอด ก่อนปฏิบัติธรรมนั้นลูกน้อยใจมากเพราะเหมือนว่าเราสู้ดีนอญคนเดียวเมื่อพวกเขาต้องการสิ่งใดๆ ก็จะมา ถ้าขอไม่ได้ก็ว่าเป็นคนไม่ดี ก็จะหลก่ล่อ ล่อลวง ประชดประชัน คำขู่ขู่ขู่สารพัดเพื่อให้ได้ดังใจพวกเขา ทุกคนอายุยังน้อย ร่างกายแข็งแรงอยู่ ลูกไม่เคยเรียกร้องอะไรจากพวกเขา แต่สะเทือนใจลึกๆ มากไปหน่อย ที่พ่อแม่ พี่สาว น้องชาย ไม่มีแม้แต่หัวใจ กำลังใจ ความเข้าอกเข้าใจให้ลูกบ้างเลย เหมือนลูกมีสิทธิ์ที่จะพูดได้แค่สองคำคือให้หรือไม่ให้เท่านั้น พวกเขาปฏิเสธที่จะรับฟังสิ่งอื่นๆ เสมอ มักพูดว่า ถ้าไม่ให้ก็ไม่ต้องเทศน์ไม่ต้องพลาบ ไม่ต้องทวงบุญคุณ ตอนนั้นลูกไม่ค่อยทุกข์ในสิ่งนี้แล้วค่ะ แต่มีคำถามในใจลึกๆ ว่า ถ้าวันหนึ่งข้างหน้าลูกนี้ไม่สามารถทำให้พวกเขาได้ในสิ่งที่พวกเขาต้องการ แล้วเรานั้นเป็นคนที่ไม่ดีใช่ไหมเจ้าคะ ขอขอบคุณมากค่ะ

ตอบ : ใช้นี้เวลาถ้าในครอบครัว ปัญหาในครอบครัวใด ถ้าปัญหาในครอบครัว สิ่งปัญหาในครอบครัวมันเป็นรากเหง้า รากเหง้าของปัญหาสังคมเลย รากเหง้าของปัญหาสังคม ดุสิต เวลาการพัฒนา เขาบอกการพัฒนาต้องกลับไปพัฒนาที่ครอบครัว เริ่มต้นจากครอบครัวนะ ถ้าครอบครัวร่วมเย็นเป็นสุข ครอบครัวเข้าใจกันนะ ปัญหาสังคมจะเบาบางลง ปัญหาสังคมที่จะ

เกิดขึ้นบางทีก็เกิดขึ้นจากครอบครัวก่อน ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของทุกๆ อย่าง ถ้าครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของทุกๆ อย่าง เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาคำถามเวลาเขาถามว่า เวลาเขาเกิดมา เขาเกิดมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย น้อยใจในครอบครัวของตน ถ้าน้อยใจในครอบครัวของตนแล้วเขาก็พยายามดิ้นรนของเขา เขาไปทำงานของเขา แล้วเขาส่งเสีย

คำว่า “ส่งเสีย” สิ่งที่ว่าส่งเสีย ถ้าส่งเสียเพื่อเป็นประโยชน์นะ ในครอบครัวครอบครัวหนึ่ง เวลาเกิดมาแล้วเวลามันมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน มีความเห็นที่แตกต่างกัน มันจะเป็นปัญหาที่ฝังลึกในใจ แต่ไม่ได้คุยกัน ไม่ได้หันหน้ามาปรึกษากัน ไม่ได้หันหน้ามาคุยกัน ถ้าหันหน้ามาปรึกษา มาคุยกัน ปัญหาครอบครัวมันก็จะแก้ไขได้ มันจะเบาบางลง

แต่บางทีมันคุยกันไม่ได้หรอก มันคุยกันไม่ได้นะ มันคุยกันไม่ได้เพราะบางทีคนใกล้ชิดด้วยกันมันเรื่องเวรเรื่องกรรมไง ถ้าเรื่องเวรกรรม นี่ผลของวิภวัญชะ เรื่องผลของวิภวัญชะนี่สำคัญมาก เรื่องผลของวิภวัญชะนะ

ดูเวลาโครงการช่วยชาติฯ ของหลวงตา โครงการช่วยชาติฯ ของหลวงตา ท่านพูดเอง ท่านบอกว่าท่านทำโครงการช่วยชาติฯ แล้วมีพวกลูกศิษย์ลูกหาที่มีความเห็นด้วย ท่านบอกนี่สายเวรสายกรรม เรามีสายเวรสายกรรมต่อกันมา เวลาพูดสิ่งใด ท่านทำสิ่งใด แล้วเรามีมุมมองเห็นว่า เรามีมุมมองเห็นว่าถูกต้อง เรามีมุมมองเห็นว่าเราอยากช่วยเหลือเราอยากเจอ जानัง

แต่มีลูกศิษย์ของท่านหลายคนนะ เป็นลูกศิษย์กันกุฎิเลย เริ่มตั้งแต่หลวงตาท่านปรึกษาก่อน ปรึกษาก่อนว่าท่านจะออกทำโครงการช่วยชาติฯ โอ้ย! พวกนั้นมันร้องกันตายเลย มันบอกว่าเป็นไปไม่ได้ๆ คัดค้านตั้งแต่ยังไม่ทำ แล้วพอหลวงตาทำบ๊ีบ เขาก็แยกตัวของเขาออกไปเหมือนกัน เพราะว่าเขาเป็นนักเศรษฐกิจ เขามีการศึกษาสูงมาก พอเขามีการศึกษาสูงมาก เขาเห็นว่า คนคนหนึ่งจะไปหอบหิ้วประเทศชาติจะไปแบกประเทศชาติมันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

หรรอก แล้วถ้าเป็นไปได้ เขาต้องชวนขวายเป็นช่วยเหลือเจือจางจนเกินกำลังของเขา เขาทำไม่ได้ เขาก็เลยแยกตัวออกไป นี่พูดถึงมุ่มมอง

เวลาหลวงตาท่านบอกว่า ลูกศิษย์ลูกหาของท่านมันมีสายบุญสายกรรมกันมา เพราะมีสายบุญสายกรรมกันมา เวลาท่านพูดสิ่งใด ท่านพาทำสิ่งใด ถึงมีมุ่มมอง มีความเห็นด้วย เวลาท่านไปพูดนะ เมื่อก่อนเราพูดบ่อยมาก เวลาท่านพูดถึงหลวงปู่ลีใจ “ลีเอ๊ย! เราจะช่วยชาติกันเนาะ เราจะกัดก้อนเกลือกินกันวะ”

ฟังคำนี้คำที่ท่านไปปรารภกับหลวงปู่ลี ท่านก็รู้แล้วว่าเราจะกัดก้อนเกลือกินนะ คือว่ามันต้อง โอ้โฮ! ไม่มีอะไรจะกินเลยละ ต้องห่มเทกันเต็มที แล้วท่านไปปรึกษากับหลวงปู่ลีแล้วพูดกับหลวงปู่ลีประจำ แล้วท่านก็มาพูด เวลาปรึกษา “เราจะกัดก้อนเกลือกินกันวะ” เราจะกัดก้อนเกลือกิน เราจะห่มเท เราจะทำจริงทำจังของเรา

ที่นี้ให้พวกที่มีการศึกษาเขาทิ้งไปเลย นี่ขนาดที่เป็นลูกศิษย์ใกล้ชิดกันนะ ลูกศิษย์ที่เอาอุปัฏฐากกันมานานมานานทิ้งไปเลย ทิ้งไปเลยนี่เยอะมาก

ไฉนเราจะบอกว่า ถ้าไม่ใช่สายบุญสายกรรม แม้อยู่ด้วยกันมันก็มีมุ่มมองที่แตกต่างกัน แต่ในเวลาสายบุญสายกรรม เวลาสายบุญสายกรรมมันจะเชื่อฟังกัน มันจะมีมุ่มมองคล้ายๆ กัน

ที่นี้เวลาสายบุญสายกรรมที่ว่าเป็นสิ่งที่มีเวรมีกรรมมาต่อกันไง ถ้ามีเวรมีกรรมมาต่อกัน เวลาการเกิดในครอบครัว กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ถ้ากรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน โยมเป็นผู้ที่ห่มเทให้กับครอบครัว ถ้าห่มเทให้ครอบครัว ทำไมพ่อแม่พี่น้องเขาเห็นเป็นทางเดียวกันหมดเลยละ แสดงว่าโยมมีมุ่มมองไม่เหมือนเขา

ถ้าโยมมีความเห็นเหมือนเขา ถ้ามีความเห็นเหมือนเขา แต่เราไม่มีความเห็นเหมือนเขาเลยเพราะเราเป็นคนแบกรับภาระทั้งหมด เราเป็นคนชวนขวายเป็นทั้งหมด ถ้าเราเป็นคนชวนขวายเป็นทั้งหมด เราเห็น้อย เราต้องห่มเทมาก แล้วอยู่ในบ้านเราก็รู้เห็น รู้เห็นว่าเราทำอยู่คนเดียว แล้วเรียกห้องเราอยู่คนเดียว

ถ้าทำอยู่คนเดียวนะ เพราะอะไร เพราะเราเป็นคนดี เราเป็นคนดี เรามีคุณธรรมในหัวใจ ถ้าเรามีคุณธรรมในหัวใจ เพราะคำถามบอกว่า คำถามที่ ๑. ตัวลูกเองก็รู้ว่า คนที่เกิดมาเป็นลูกต้องเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ตั้งแต่เล็กจนโต

เพราะเราเป็นคนดีไง เราเป็นคนดีคนหนึ่ง เราเชื่อฟังในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนไว้แล้ว พระอรหันต์ของลูกๆ ไง พ่อแม่นี้ให้ชีวิตนี้มา พ่อแม่ให้ทุกอย่าง อย่างมา เราก็ต้องเคารพเชื่อฟัง เราก็เคารพเชื่อฟังอยู่แล้ว ที่นี้การเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เราก็ทำของเราดี เราทำของเราแล้วมันมีมาตรฐานนะ

มาตรฐานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราหาเงินมาได้หนึ่งบาท เราจะใช้ทำธุรกิจการค้าของเราหนึ่งสิ่ง เราจะใช้เลี้ยงครอบครัวเราหนึ่งสิ่ง เราจะใช้เลี้ยงพ่อแม่ ดูแลพ่อแม่ญาติพี่น้องหนึ่งสิ่ง มีอีกหนึ่งสิ่งที่เหลือถึงฝั่งดินไว้คือค่อยๆ ทำบุญ

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว เราหาเงินมาได้เท่าไรเราก็ต้องแบ่งส่วนหนึ่ง แบ่งส่วนหนึ่งไว้ให้ธุรกิจการค้ามันหมุนของมันไปได้ ส่วนหนึ่งเราก็เอาไว้ใช้จ่ายในบ้านเรือนของเรา อีกส่วนหนึ่งเราก็ดูแลพ่อแม่ของเรา ดูแลญาติของเรา อีกส่วนหนึ่งเราค่อยๆ ใช้จ่าย ณะนั้น เราก็แบ่งตรงนี้

ในเมื่อเราเชื่อฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม ในเมื่อเราเกิดเป็นลูก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของเรา พ่อแม่ให้ชีวิตเรามา เราก็มีความกตัญญูกตเวที เราก็ทำของเราด้วยความถูกต้องดีงามของเรา ถ้าเราทำความถูกต้องดีงามของเรา เรามีหน้าที่รับผิดชอบอยู่แล้ว ใครจะมาเรียกร้องอะไร

ณะนั้น สิ่งที่ว่าเขาเรียกร้อง เขาบอกว่าเราต้องคืนหนี้ที่อยู่คนเดียว

ถ้าที่อยู่คนเดียว เราที่อยู่คนเดียว เราก็แบ่งอย่างนี้ แล้วมันเป็นเรื่องภายในบ้าน มันเป็นเรื่องภายในบ้านว่าเราจะดูแลพ่อแม่เราอย่างไร เราจะเจือจานเขาอย่างไร แล้วอย่างที่ว่าถ้าเขาจะเรียกร้องเอา เขาจะสิ่งใดเอา ภาษาเราเลย ภาษาเรานะ เงินอยู่ในกระเป๋าของเรา เรา

ไม่ให้ มันก็อยู่ในกระเป๋ของเรา เราไม่อินให้ มันจะเอาไปได้อย่างไร อ้าว! เขาจะมาแย่งชิงมา ปล้นได้อย่างไร มึงไปปล้นธนาคารนูน ปล้นธนาคารไม่ใช่ปล้นเงินเรา เราฝากธนาคารไว้

จิตใจเราก็ต้องมั่นคง จิตใจเราต้องหนักแน่นของเรา ถ้าหนักแน่นของเรา เราควรให้เราก็อให้ สิ่งที่เราให้นะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เสียสละ มันพ่อแม่ของเรา ญาติพี่น้องของเราทำไมเราไม่ดูแล เราดูแลทั้งนั้นนะ แต่เราดูแลนะ เราดูแลต้องให้เขาเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา

กรณีนี้ถ้าเราดูแลแล้วเขาไม่เติบโตขึ้นมา ดูลิ คนที่เขาไม่ฐานะนะ เวลาเขาจะดูแลลูกเขา เขาไม่สปอยล์ลูกเขาจนเสียหายนะ เขาจะดูแลลูกเขาแบบให้เขาช่วยตัวเองได้ เขาจะให้เงินเป็นสัปดาห์ ให้เงินแล้วใช้อย่างไร ให้ทำบุญซี ถ้าทำบุญซี หัดให้เด็กมันรู้จักประหยัดรู้จักมัธยัสถ์ ให้เห็นคุณค่าของเงิน

แม้แต่ลูกเขา เวลาเขาจะให้เงินเขายังสอนให้ลูกเขาเป็นคนดีเลย แต่พี่น้องเรา เราจะทิ้งเหว ทิ้งไปแล้วไม่รู้จักเต็ม ทิ้งไปแล้วมันเรียกกรังเอาไม่ได้ก็ประชดประชัน แต่มันมีอยู่อันเดียวเท่านั้นแหละ กลัวว่าเขาจะว่าเราไม่เป็นคนดี

ก็เราไปกลัวว่าเขาจะไม่เป็นคนดีไง แล้วเราเป็นคนดีหรือไม่ดีมันอยู่ที่เรา เราเป็นคนดีหรือไม่ดีมันอยู่ที่เราอยู่แล้ว ถ้ามันอยู่ที่เรา เราให้อยู่แล้ว เราให้อยู่แล้วถ้ามันถูกต้องดีงาม แม้แต่เห็นคนตกทุกข์ได้ยาก เรายังอยากจะช่วยเหลือเลย ทำไมเราไม่อยากช่วยเหลือ แต่ถ้าเขาเป็นคนที่ไม่ทำอะไร เขาจะเอาแต่ได้อย่างนี้ เราให้ไปมันเหมือนกับทำให้คนนิสัยไม่ดีไป

กรณีนี้เราเคยพูด เราเคยพูดถึงการทำบุญทิ้งเหว การทำบุญทิ้งเหวนะ เราพูดถึงว่าคนที่ทำแล้วไม่ติดข้อง ไม่ปรารถนา ไม่ต้องการสิ่งใด นั่นนะบุญบริสุทธิ์ ทำบุญทิ้งเหว นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

มันมีวัยรุ่นมันเขียนถามมาเลยนะ เขียนแย้งมาเลย โอ้โฮ! ถ้าทำบุญทิ้งเหว เราไปทำบุญขอทาน ขอทานมันเป็นคนแบบว่าที่เขาไปขโมยเด็กมาแล้วเขาทำให้เด็กพิการแล้วมา

ขอทาน แล้วเราไปทำบุญกับคนอย่างนี้เท่ากับเราไปส่งเสริมให้คนทำทุจริตหรือ เขาว่าอย่างนั้นนะ

ไอ้โฮ! เราฟังแล้วงงเลยนะ อย่างนั้นนะเจอแล้วต้องแจ้งตำรวจเลย ถ้ารู้ว่าเขาไปลักเด็กมาแล้วทำเด็กให้พิการแล้วเอามาขอทาน ไอ้ที่เราไปทำบุญที่ไหน นี่เราไม่ได้ทำบุญ แต่คำว่า “ทำบุญทิ้งเหว” เราทำบุญกับผู้ที่ถูกต้องดีงาม แล้วมันก็ไปคิดไปวิตกวิจารณ์ บุญได้หรือไม่ได้ มันไปวิตกวิจารณ์อย่างนั้นไง ทำบุญทิ้งเหวคือว่าหมายความว่าไม่ให้กิเลสมันมาแทรกแซงในการกระทำของเรา เราทำแล้วให้มันจบ นี่การทำบุญทิ้งเหว

การทำบุญทิ้งเหวคือว่า ใจของเรา เห็นไหมนี่ฉันกำลังจะให้ทาน ไม่เห็นถ้ายรูปสักที ให้ทานเสร็จแล้วจะมีคนสรรเสริญหรือไม่ นี่ทำบุญทิ้งเหวคือเราไม่ปรารถนาอะไร ไม่ต้องทำอะไร เราโยน แหม! จะว่าโยนก็ไม่ถูกนะ เราให้ เราให้ด้วยความเต็มใจ ให้แล้วจบ แล้วกัน ให้แล้วจบ นี่ทำบุญทิ้งเหว

แต่ไอ้ที่ว่าเราไปเห็นขอทาน แล้วขอทานที่เขาทำให้พิการมา เราบอกว่าเราทำอย่างนั้นเท่ากับเราไปส่งเสริมเขา

ไอ้โฮ! ไปได้ขนาดนั้นเนาะ นี่ย้อนกลับมาคำถาม คำถามนี้ เห็นไหม ถ้าพอเวลาที่เขาขอสิ่งใดแล้วเขาไม่ได้ เขาก็หลอกหล่อ เขาประชดประชัน เขาขู่เข็ญ

คำว่า “ขู่เข็ญ” เราฟังแล้วมันมีหลายอย่าง หลายอย่างคือว่าพ่อแม่เราอยู่กับเขา ถ้าเขาเอาพ่อแม่มาต่อรอง มันก็ต้องยับยั้งชั่งใจเนาะ ในเมื่อมีพ่อแม่ ถ้ามีพ่อแม่เป็นคนกลาง ถ้ามีพ่อแม่เป็นคนกลาง เขาต้องการให้เราดูแล เราก็ดูแลอยู่ ฉะนั้น มันต้องใช้ปัญญาว่าเราจะโอนอย่างไร เราจะให้พ่อแม่ได้ใช้อย่างไร ถ้าเราคิดนะ เพราะมันอยู่คนละประเทศไง ถ้ากรณีอย่างนี้

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ลูกไม่เคยร้องเรียกอะไรจากเขา แต่มันสะท้อนใจลึกๆ สิ่งที่เขาไม่มีน้ำใจอะไรกับเราเลย

เขาไม่มีน้ำใจกับเราเลย เวลาคนมันหยาบ เห็นใหม่ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน มันเป็นอย่างนี้ เขาไม่มีน้ำใจให้เราเลย เขากลับว่าเขามีน้ำใจให้เรามาก เขากลับมองว่าเขาไม่มีน้ำใจให้เราเลย เพราะเขาก็กลัวพ่อแม่ไว้ใจ เขาดูแลพ่อแม่อยู่ แล้วจึงออกไปหาข้างนอก จึงก็ต้องส่งเข้ามาสิ จึงต้องส่งเข้ามาให้เขาอยู่ได้ ให้เขาพอใจได้

ที่นี้การส่งของเรา เขาไม่รู้หรือกว่าคนไปเผชิญโลกมันจะประสบความสำเร็จหรือมันจะไปทุกข์ไปยากอย่างไร แล้วถ้าเรียกร้องกันอย่างนี้นะ ใ้คนที่แสวงหามาเขาก็ต้องไปทำความผิดกฎหมาย ต้องไปก๊วนอกระบบ โถ้ย! ต้องเอามาให้ มันผูกพันกันไปหมดนะ ฉะนั้น เวลาถ้าเป็นอย่างนี้นะ

แต่ถ้าทางบ้านเขามีความจำเป็นจริง ถ้ามีความจำเป็นจริงนะ สิ่งที่เราจะเดือดร้อนขนาดไหน นี่พูดถึงเดือดร้อน คำว่า “พ่อแม่” เราทุ่มเทให้ทั้งนั้นนะ แต่มันจะจริงแค่ไหน ฉะนั้น ถ้ามันจริงแค่ไหน

กรณีนี้มันเป็นเรื่องภายในครอบครัว พระ พระอยู่ข้างนอก ที่นี้เพียงแต่เวลาเขียนมาเราอยากจะทำถึงว่า มันเป็นรากเหง้า รากเหง้า มันเป็นสิ่งคมหน่วยแรกหน่วยเริ่มต้นในครอบครัว ภายในครอบครัว แล้วภายในครอบครัวมันเป็นปัญหารากเหง้าเลย ปัญหารากเหง้าเพราะอะไร กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ทำไมเราต้องมาเกิดร่วมกัน ทำไมเราเกิดมาแล้วทำไมเราจะมีความเห็นเหมือนกัน คล้ายกัน ดีกัน แล้วปัญหาครอบครัวมันมีมาก มันมีมากนะ แล้วถ้ามันมีมาก เราจะรักษาใจเราอย่างไร ถ้ารักษาใจเราไม่ได้นะ มันดึงให้ต่ำอยู่อย่างนี้นะ

ถ้ามันรักษาใจเราได้ มันเป็นสิทธิของเรา มันเป็นสิทธิของเรา เราเป็นผู้ที่มีปัญญา ผู้ที่มีปัญญาเขาทำอะไรเขาทำด้วยปัญญาของตน แต่แรงเสียดสีแรงเสียดทาน ใ้เรื่องโลกธรรม ๘ ตินินทามหาศาลเลย แต่เขาคิดได้อย่างไร เขาจะมองเห็นปัญหานี้ได้อย่างไร แต่ของเรามันต้องมีจุดยืนไง

ถ้ามีจุดขึ้น เวลาถ้าประพฤติปฏิบัติไป ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปถึงเวลาสิ้นกิเลสไปแล้วเหมือนไม้ ๘ ศอก เสาหลัก ๘ ศอก บักดินลงไป ๔ ศอก ไหล่จากดินมา ๔ ศอก ลมพัดขนาดไหน จะมีพายุกระหน่ำขนาดไหนไม่หวั่นไหว ไม่สั่นสะเทือน ไม่สั่นสะเทือนเพราะอะไร เพราะใจมันมีคุณธรรมในใจของมันไง ใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันไง คนนอกที่เขาพูดเขาจะรู้ได้อย่างไร

เวลาคนนอกเขาพูด คนนอกเขาติฉินนินทา นั่นนะพายุมันพัดกระหน่ำ มันพัดกระหน่ำหลักอันนั้นนะ ถ้าหลักอันนั้นมันมีอยู่แล้ว ถ้าเรามีหลักใจของเราแล้ว สิ่งที่มีมันพัดกระหน่ำมาเราทำของเราถูกต้องดีงามแล้ว แล้วถ้าเราทำถูกต้องดีงามแล้ว สิ่งทีเวลากะแสสังคมติฉินนินทามันเป็นเรื่องของคำพูดของโลก

แล้วปากของคนมันปั่นแต่งได้ทุกเรื่อง มันทำได้ทุกเรื่อง ทำดีแค่ไหนไม่ถูกใจมันก็ว่าผิด ทำให้สูงส่งขนาดไหนไม่ถูกใจมันก็ว่าผิด มันไม่ถูกต้องดีงามกับเขาไปทั้งนั้นนะ เพราะจิตใจมันมองคนละมุม จิตใจ ไม่ใช่มองคนละมุม จิตใจมันจะเอา ว่าอย่างนั้นเลย จิตใจนะ มิ่งมมาดี มิ่งมเข้ามา ถมมิ่งถึงเป็นคนดี มิ่งต้องถมมาถึงจะเป็นคนดี ถ้ามิ่งไม่ถมเข้ามามิ่งเป็นคนดีไม่ได้ มิ่งต้องถมเข้ามา

ค้นหาความทะยานอยากนะ มันล้นฝั้่งนะ ถมไม่มีวันเต็มหรอก มันเป็นไปไม่ได้ เพราะเราอยากเป็นคนดีในสายตาเขา เราอยากให้เป็นคนดีที่เขาพอใจ เราจะต้องหามาถม ถมขนาดไหน ถมเพราะอะไร เพราะเราคิดว่าความเป็นคนดีของเราไง เพราะเราคิดว่าเราต้องเป็นคนดี ถ้าเราเป็นคนดีเราต้องถมเข้าไป

คนดีต้องไปถมเขาหรือ คนดีนั่งหลับตา เห็นไหม ดูพระเรานั่งหลับตา หายใจเข้านี่ก็พูด หายใจออกนี่ก็โ

เขาบอกเลยนะ ญาติโยมทำบุญมหาศาลเลย พระทำอะไร พระไม่เห็นทำอะไรเลย เอาแต่ได้ มีแต่คนมาถวายพระ พระไม่เคยให้ใคร พระมีแต่เอา แล้วพระทำดีตรงไหน

นี่ไง เวลาพระทำดี พระทำดีก็หายใจเข้าหายใจออกนี่ไง พระทำดีก็ทำในหัวใจของพระนี่ไง พระทำดีก็เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานี่ไง ถ้าทำขึ้นมาแล้ว ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจขึ้นมา สิ่งที่ดีที่ความดีที่ละเอียดๆ

ความดีต้องไปอวดกันที่ใครเสียสละมากเสียสละน้อยอย่างนั้นหรือ

พระนี่เสียสละทั้งชีวิตเลย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นอยู่ในป่า ถ้ามันจะตาย อะไรตายก่อน เขาสละชีวิตเลย แล้วสละชีวิตกับตัวตนของตนนี่ เพราะเราเป็นคนเสียสละเอง เราเป็นคนวิกฤตติเอง เราเป็นคนจะตายเอง แล้วเราเป็นคนไม่ตื่นตื่นกับความตายนั่นเอง เราสละชีวิตเราให้มันตายไปเลย เราเป็นคนทำเอง ใครเห็นกับเรา ไม่ต้องไปอวดข้างนอกหรอกว่าจะสละอย่างนั้น จะทำอย่างนี้เพื่อหวังให้เขานับถือที่เราเป็นคนดี เราไม่ต้องทำอย่างนั้นเลย

นี่พูดถึงมันเป็นปัญหาไง มันเป็นปัญหา ถ้าเราไม่ติดในว่าเขาว่าเราดีหรือไม่ดี แต่มันต้องมีปัญญาไง ปัญญาว่าเราจะช่วยเหลือเขาอย่างไร คนที่มีปัญญา เห็นไหม จิตใจที่สูงกว่าจะดึงจิตใจที่ต่ำกว่าขึ้นมา จิตใจเราสูงกว่า เขาติดข้องอะไร เขาปรารถนาอะไร เราจะพยายามแก้ไขถ้าแก้ไขได้ ถ้าแก้ไขไม่ได้ เป็นกรรมของสัตว์ นี่ไง ถึงเวลาพรหมวิหาร ๔ ถึงที่สุดแล้ว อุเบกขา เราช่วยเต็มที่เลย ทำทุกอย่างดีหมดเลย แล้วถ้ามันดีไม่ได้ จบ อุเบกขา จบ ทำแล้ว

คือมันไม่มีใครหรอกที่จะไปเปลี่ยนแปลงจิตใจของคนอื่นนะ ไม่มีหรอก มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือสัตว์ชั้นสัตว์ก็มาเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของคนนี้ ความรู้สึกนึกคิดที่มันคิดเรื่องกิเลสต้นหาความทะยานอยาก ให้มันทำความสงบขบของใจ แล้วให้มันมานึกคิดเรื่องธรรม พอเรื่องธรรมมันเป็นมรรค มรรคมันก็ไปชูดไปทำลายกิเลสไป การไปชู่เชื้ญไปเช่นฆ่ากิเลสมันนะ เวลาเกิดมรรคเกิดผล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้

ถ้าสอนแล้วถ้าเกิดเขาต้องมีจิตสำนึก พอเขามีจิตสำนึกแล้วเขาเห็นว่าถูกผิดอย่างไร เขาถึงจะไปเปลี่ยนแปลงตัวเขา ถ้าเขาไปเปลี่ยนตัวเขา เขาก็ต้องไปเปลี่ยนแปลงความคิดเขา

แล้วความคิดของเขาก็จะไปซุกค้ำไปสำรวจกายกิลเลสของเขา นี่ถ้ามันจะเป็น จะเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ที่เราจะไปเปลี่ยนแปลงความคิดเขา เราจะทำให้เขาเป็นคนดี

ดูในหลวงสิ ในหลวงทำโครงการต่างๆ ให้ประชาชนฝึกฝน ให้ประชาชนมีความคิด ให้ประชาชนรู้จักคิด ถ้าเขารู้จักคิด เขารู้จักทำ ถ้าเขาไม่รู้จักคิดแล้วเราไปคิดแทนเขา เอ็งถมเข้าไปเถอะ ถมเข้าไปไม่มีวันจบหรือ แต่ถ้าเราเปลี่ยนแปลงความคิดเขา เราเปลี่ยนแปลงความคิดแล้วเขาเปลี่ยนแปลงความคิดเขา เขาทำอะไรของเขา นั่นแหละตรงนั้นสำคัญ ถ้ามันสำคัญตรงนั้น มันเป็นอย่างนั้น

นี่พูดถึงว่าถ้ามันเป็นจิตนิสัยนะ เราจะพูดว่ามันเป็นสายบุญสายกรรม ผลของวิญญะๆ เวลาพูดถึงผลของวิญญะนี่สะเทือนใจ มันเป็นอย่างนี้จริงๆ นะ ทุกคนรอบตัวมีปัญหาหมด มากหรือน้อย บอกว่าครอบครัวไม่มีปัญหา เอ็งคุยกับกู กูไม่เชื่อหรือ ครอบครัวไหนบ้างไม่มีปัญหา ไม่มี มากหรือน้อย

แล้วถ้ามันมีมากหรือน้อย ภาษาเรานะ เวรกรรมทำมาไม่รู้ภพชาติใด ภาษาเรานะ เราทำดี เราเป็นคนทำดี แต่เราไม่รู้เลยว่าเราทำดีไปกระเทือนใจคนอื่นนะ เพราะเขามองว่าเขาอยากให้เราเป็นแบบเขา เขาต้องการให้เราเป็นแบบเขา

แต่ถ้าวิญญะของเรามันสูงมันมองว่าสิ่งใดถูกผิด มันแบ่งแยกถูก มันจะลงไปทำ ความผิดอย่างนั้นไม่ได้ ถ้ามันลงไปทำความผิดอย่างนั้นมันก็ไปขัดใจเขา เห็นไหม เราทำดีนี้แหละ แต่ขัดใจเขาน่าดูเลย ทำไมเอ็งไม่ทำเหมือนกู ทำไมเอ็งไม่ทำเหมือนกู ทั้งๆ ที่เราทำความดีนี้แหละ แต่คนที่จิตใจวิญญะมันแตกต่างกัน

คำว่า “วิญญะแตกต่างกัน” คือมุมมองแตกต่างกัน ถ้ามุมมองที่แตกต่างกันมันจะราบรื่นไหม ถ้ามุมมองที่มันแตกต่างกันมันไม่ราบรื่น ทีนี้ถ้ามุมมองที่เราต่ำกว่า เราพยายามพัฒนาของเรา เราพยายามคิดหาเหตุผลของเรา ถ้ามันพัฒนาขึ้นมา ถ้ามุมมองมันเหมือนกัน เออ! ใช่เนาะ คิดอย่างนี้ถูก ถ้ามันยังพัฒนาไม่ได้นะ ก็ไม่เป็นไร ไม่เป็นไรเพราะอะไร

เพราะกรรมของสัตว์ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กันมันเป็นอย่างนี้ มันกรรมของสัตว์ มันเป็นมุ่มมอง มันเป็นที่ปฏิฐิมานะของใจที่มันแตกต่างกัน

ขนาดว่ามุ่มมองเหมือนกันนะ เวลาภาวนา จริตนิสัย เราถึงเคารพบูชาหลวงปู่มัน เราถึงเคารพบูชาหลวงตาใจ เพราะเราอยู่กับหลวงตานั้น เวลาพูดกับพระองค์อื่น อู้ฮู! พูดอ่อนหวาน เราอยู่ด้วยกันนั่นแหละ อยู่ใกล้ๆ กัน พอหันมาใส่เรา เบรียงๆ

คิดในใจนะ อยู่วัดคิดเลยนะ โอ้โฮ! ทำไมพูดกับพระองค์นั้นดีดี ทำไมหันมาหากู โอ้โฮ! อย่างกับฟ้าผ่า ทุกทีเลยๆ เป็นอย่างนั้นจริงๆ โอ้โฮ! กลางศาลานี้โดนด่าวันยังค่ำคืนยังรุ่ง ท่านสอนเราด้วยวิธีนี้ แต่ถ้าเป็นองค์อื่นนะ อู้ฮู! พูดหวานเจี๊ยบเลยนะ เรายืนอยู่ข้างกันนะ พูดกับพระองค์นี้ อยู่ด้วยกันนะ อู้ฮู! พูดดีดีนะ แล้วยืนอยู่ด้วยกัน พอหันหน้ามาหาเราเนี่ยเบรียงเลย

อะไรวะ นี่มันอะไรเนี่ย ตอนนั้นนะ ตอนนั้นคิดอย่างนี้จริงๆ แล้วก็แปลกใจ แปลกใจเพราะอะไร เพราะเราเป็นคนรับไป ท่านคนกลางใช่ไหม แล้วพระหลายองค์ ท่านพูดกับพระองค์อื่น อู้ฮู! พูดดีดี แล้วพอหันหน้ามาหาเรา ทำไมไม่พูดอย่างนั้นบ้างล่ะ ทำไมเบรียงๆ ขนาดนี้ล่ะ

แล้วพอตอนนี้เราถึงว่า คำว่า “เคารพ” นิสัยคนไม่เหมือนกัน ได้พระองค์นั้นเขานุ่มนวล เขาถูกผู้ดี ต้องพูดกับเขาดีๆ ใช้อย่างเรามันเจ๊กนะ มันต้องถึงน้ำถึงเนื้อ เบรียงๆ เลย เราจะบอก ว่า คนจริตนิสัยไม่เหมือนกัน แล้วครูบาอาจารย์พ่อแม่เราท่านจะรู้ว่าคนไหนเป็นอย่างไร ท่านทำอย่างนั้นนะ ที่นี้ทำอย่างนั้น

ที่นี้พูดถึงย้อนกลับมาเนี่ย คำถามเขาว่าเขาน้อยใจมาก ลึกๆ สะเทือนใจมาก

ถ้าเขาสะเทือนใจมาก มันเป็นเรื่องภายใน นี่กรรมของสัตว์ เราเกิดมาร่วมกัน การเกิดมาร่วมกันต้องมีเวรมีกรรมต่อกัน เราเคยได้เบียดเบียนเขาไว้บ้างหรือเปล่า ถ้าเราเคยได้เบียดเบียนเขาตั้งแต่ภพชาติใดก็ไม่รู้ แต่ในปัจจุบันนี้ด้วยความที่เราเคารพรักพ่อแม่ของเรา เขาก็เริ่มเบียดเบียนเราไป เขาเบียดเบียนเรา

ที่นี้คำว่า “เบียดเบียน” มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมใช่ไหม แต่ถ้าเรามีสติปัญญา กรณีอย่างนี้เราก็แก้ไขของเราด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยสติด้วยปัญญา จะให้เขาคิดเหมือนเราหรือเราคิดเหมือนเขาเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้หรอก เพียงแต่ว่าเราจะต้องมีคุณธรรม คือว่าเราต้องมีคุณธรรมคือว่ามีสติมีปัญญา อย่าว่าวาม อย่าทำอะไรให้มันเสียหาย เพียงแต่เราจะแก้ไขปัญหาอย่างใด เราต้องแก้ไข

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงเรื่องปัญญาไง ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ถ้าเรามีปัญญาต้องมีสติด้วยนะ ไม่ใช่มีปัญญาคิดว่ากูนี่โบรต กูจะแก้ ไม่มีทางหรอก ก็อย่างนี้ ถ้าจะแก้ เขาก็ซุดหลุมพรางไว้เลย ถมเข้ามา อยากเป็นคนดี ถมเข้ามาเลย แล้วจะจบใหม่ ไม่จบหรอก

เราต้องใช้สติปัญญาแก้ไข ถ้าสติปัญญาแก้ไข เราก็ทำความดีของเรา อย่างที่พูดนี้ เอามาตรฐานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หาเงินได้หนึ่งบาท เก็บไว้หนึ่งสลึงไว้ทำกินต่อไป หนึ่งสลึงไว้ใช้จ่ายในครอบครัวของเรา อีกหนึ่งสลึงเลี้ยงดูพ่อแม่คุณแลญาติของเรา อีกหนึ่งสลึงเราจะฝังดินไว้หรือจะเอาไปทำอย่างอื่นแล้วแต่ที่ว่าเราจะมีสติปัญญา เรามีสติปัญญาของเราอย่างนี้ เรามีความจำเป็นอย่างนี้ เราไม่ใช่ที่เราจะมีถมไม่มีวันจบ ไม่ใช่อย่างนั้น แล้วเขาจะเรียกร้องเอาอย่างไรก็อย่างนั้นนะ

แล้วเวลาเขาพูด เห็นใหม่ ฉะนั้น ที่เวลาเขาบอกเลยนะ สิ่งที่เขาว่า พวกเขาจะปฏิเสธรับฟังสิ่งอื่นทั้งสิ้น ถ้าไม่ให้ก็ไม่ต้องมาเทศน์ไม่ต้องมาพละม

ไม่ต้องมาเทศน์นะ ไม่ต้องมาสอน เขาไม่รับฟังนะ เขาว่าไม่ต้องมาสอน เพราะอะไร เพราะเขาถือว่าเขาเหนือกว่า เขาดีกว่า ใ้ฉนี้เป็นทิวฐินะ แต่เวลาคนถ้ามันเติบโตขึ้นมาละ ต่างคนต่างมีครอบครัวไป ต่างคนต่างต้องรับผิดชอบไป ถ้าคนมันคิดได้ข้างหน้ามันก็อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเขาคิดไม่ได้มันก็กรรมของสัตว์

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เขาบอกไม่ต้องมาเทศน์ ไม่ต้องมาทวงบุญคุณนะ อันนี้เขาพูดอย่างหนึ่ง แต่พูดถึงว่าสิ่งที่เขาเคยเป็นทุกข์เป็นยาก เดียวนี้เขาทำใจได้ดีขึ้น ถ้าทำใจได้ดีขึ้นแล้ว สิ่งที่เขาว่านะ “สักวันข้างหน้า ถ้าเราไม่สามารถทำให้พวกเขาได้ในสิ่งที่เขาต้องการ เรานั้นจะเป็นคนไม่ดีใช่ไหม”

ถ้าทำอย่างที่เขาต้องการ ภาษาเราเลย ในชีวิตเรามันยังอนิจจังเลย เมื่อไหร่เราจะหมดชีวิตนี้ไป แล้วชีวิตของเรา เราจะยืนยาวไป เราจะดูแลเขาไปจนถึงที่สุดเลยหรือ ไม่รู้ว่าใครจะไปก่อนใครไง ถ้าไม่รู้ว่าใครจะไปก่อนใคร ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ เรายังทำอะไรได้ เราก็ทำความดีของเราไปเรื่อยๆ แล้วถ้าถึงวันนั้นมันจบแล้วก็คือจบ แล้วถ้าถึงเวลาจบ เวลาเขาจบแล้ว ถ้ามันพลัดพรากกันไปแล้วเขาจะคิดถึงเราได้ คิดถึงมันก็เรื่องของเขา

มันเป็นที่ว่ามันเป็นการเงินธนาคารของเขาไง มันเป็นเงินธนาคารของเขาว่า เรายังประสบความสำเร็จมาก เรามีทรัพย์สมบัติมาก เราจะต้องช่วยเหลือเขาไว้มาก นี่เขาคิดของเขาอย่างนั้น ถ้าเขาคิดของเขาไว้อย่างนั้นนะ มันเป็นละครนะ ละครทีวี ในละครจะต้องเป็นอย่างนั้นตลอดไป ใ้ชีวิตจริงนะ แต่ชีวิตจริงยิ่งกว่าละคร แต่ที่พูดภาษาเรา

แต่มันเป็นอย่างหนึ่งเท่านั้นนะ เขาบอกว่าตัวอย่างหนึ่งว่าเริ่มทำใจได้แล้วไง เริ่มทำใจได้แล้ว ไม่ได้อรุณจนเกินไป เพราะเริ่มทำใจได้แล้วถึงได้เขียนมาถาม

ฉะนั้น เวลาเขียนมาถาม พอเขียนมาถาม เราก็มีความรู้สึกนะ พอเขียนมาถาม เพราะผู้ถามต้องแบกรับภาระอย่างนี้ แล้วเวลาถามเรื่องปฏิบัติมา มันว่างๆ อย่างนั้นใช่ไหม

คนเรานะ ถ้าลองมีภาระต้องรับผิดชอบขนาดนี้ พอมีความรับผิดชอบขนาดนี้แล้วนะ แล้วมันยังหน้าที่การงานของเราอีกล่ะ พอหน้าที่การงานแล้ว เขาอยู่เมืองนอก แล้วเวลาไปหาพระ คนเวลามันทุกข์อย่างนี้ไปหาพระนะ พระจะบอกว่า ทำบุญอย่างนี้จะแก้กรรมอย่างนั้น ทำบุญอย่างนี้จะแก้กรรมอย่างนี้

ไม่จริงหรอก ฉะนั้น พอไม่จริงแล้ว ไปฟังพระสิ่งใดมาก็วางไว้ แล้วนี่คืออย่างหนึ่งเพราะ มันมีเว็บไซต์ เขาเลยเขียนมาถาม ถ้าเขียนมาถาม พอเขียนมาถามแล้ว เวลาที่บอกว่า ภาวนา ไปแล้วจะมีปัญหาอย่างนั้น

ภาวนา เวลาภาวนา เราจะเอาชนะใจตัวเอง แต่เวลาชนะใจตัวเอง แต่ใจเรามัน ต้องมีการรับผิดชอบอะไรหลายๆ ไปอย่างนี้ มันก็ต้องแบกรับภาระ ถ้าแบกรับภาระ เวลา ภาวนาแล้ววางให้หมด เราจะไปคิดเอาตอนที่เราจะส่งเงินให้เขา เราจะส่งเงินให้เขาค่อยมาคิด ว่าจะส่งอย่างไรดี ไปคิดแก้ปัญหาตอนนั้น แต่ตอนที่เรายังไม่ส่งเงินให้เขา เราวางให้หมดเลย แล้วมาพูดดีกว่า เรามาพูด เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ทำใจให้เราพัก ถ้าใจเราพักแล้วเรา จะย้อนกลับมาที่นี้

ถ้าใจเราพักแล้วนะ ถ้าใจเราพัก หนึ่ง มันไม่น้อยใจในชีวิต มันไม่น้อยใจในชีวิตนะ คนเราถ้าน้อยใจในชีวิตทำอะไรมันก็ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ ที่เราไม่น้อยใจในชีวิต อย่างที่ เราพูดนี้ เราเคยเบียดเบียนเขาไว้ตั้งแต่ภพชาติใดก็ไม่รู้ แล้วชาติปัจจุบันนี้มันมีการเบียดเบียน กันอย่างนี้ ถ้ามีการเบียดเบียนกันอย่างนี้ เพราะมันอยู่ใน เห็นไหม กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิด ต่างๆ กัน นี่ธรรมะจัดสรร กรรมจัดสรร

เรามาเกิดเป็นพี่เป็นน้องกัน เรามาเกิดเป็นลูกเป็นพ่อเป็นแม่กัน เรามาเกิดนะ ธรรมะ มันจัดสรรมาอย่างนี้ ถ้ามันจัดสรร เรามาอยู่ในสถานะตรงนี้ พอมาอยู่สถานะตรงนี้ พี่ อยู่สถานะตรงนี้ พี่ เราก็คิดว่าเราไม่ยากได้สถานะนี้ เราอยากได้สถานะเป็นลูกโปรด พ่อแม่ที่ดี พี่น้องที่เป็นเทวดา เราอยากได้สถานะคนรอบข้างเป็นคนดีหมด เป็นเทวดาหมดเลย ใครๆ ก็ ปราบปรามสถานะแบบนี้ แต่เวลากรรมจัดสรร กรรมมันจัดสรรมา ถ้ากรรมจัดสรรมา

นี่พูดถึงว่า เราจะแก้ไขเมื่อตอนจะโอนเงิน ถ้าตอนจะไม่โอนเงิน พี่ เราก็ใช้สติปัญญา อย่างนี้ ถ้าใช้สติปัญญาอย่างนี้ พี่ ใจ! มันเบา นะ มันไม่ต้องไปทุกข์ไปมากขนาดนั้น แล้วถ้าจะ ภาวนาก็ภาวนา แล้วภาวนาไปแล้ว

นี่เขาถามปัญหาหมาเยอะ เมื่อก่อนเขียนมาจนเอ็ด เอ็ดแล้วเอ็ดอีก วันนี้เขียนมาถึงว่า อ้อ! มันมีปัญหาเบื้องหลังอย่างนี้ด้วย มันก็เลยทำให้ชีวิตนี้ แหม! มันทุกข์ยากเนาะ แต่ก็ได้ เขียนปัญหาหมาถามเยอะ แล้วก็ได้เป็นลูกศิษย์เป็นอาจารย์กัน ฉะนั้น เป็นลูกศิษย์เป็นอาจารย์กัน นี่ผลของวิญญูะ ชีวิตมันเป็นแบบนี้

เราใช้คำว่า “ผลของวิญญูะ” นะ เพราะในพระไตรปิฎกก็มี ผลของวิญญูะ เพราะคนมัน ต้องเกิด แล้วเรานี้โอวิชชามืดบอด มันเกิดอย่างไรก็ไม่รู้ มันสะเปะสะปะมาอย่างไรก็ไม่รู้ แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วมีกรรมของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านแหวกว่ายมาก่อน ท่าน เห็น ท่านบอกว่ากิเลสของคนร้ายนัก กิเลสของคนร้ายนัก แล้วตอนนี้กิเลสมันอยู่ในใจของญาติ พี่น้อง แล้วเขาก็ย้ายเราอยู่ที่นี่ กิเลสมันร้ายนัก ย้ายใจของเขาแล้วยังมาทำลายเราอีกนะ กระทบกระเทือนมาถึงเราอีกนะ แล้วกิเลสเราละ ถ้ากิเลสของเรา เราก็พยายามจะดูแลกิเลสเรา เราก็มาฝึกหัดภาวนานี้ไง เราก็มาทำเพื่อคุณงามความดีของเราไง

ฉะนั้น เขาบอกว่า ถ้าแบบว่าเขาได้ดีขึ้น แล้วตอนนี้เขาเริ่มตั้งครรรค์

ก็ดูแลครอบครัวของตน ต่อไปนี้เราก็ต้องบอกเขาแล้วว่าเราก็จะมีทายาท เราก็จะมี ะไรของเรา ภาระรับผิดชอบของเราที่ต้องมากขึ้น แล้วอย่างที่ว่านะ เอมามาตรฐานขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หาเงินได้หนึ่งบาท เราต้องใช้ทำประกอบธุรกิจเราหนึ่งสิ่ง แล้ว ถ้าเราใช้จ่ายในครอบครัวของเราหนึ่งสิ่ง แล้วอีกหนึ่งสิ่งเราถึงดูแลพ่อแม่พี่น้อง แล้วอีกหนึ่ง สิ่งเราจะฝังดินหรือไม่ฝังดิน เอมามาดูแลพี่น้องก็ได้ เอมามาทำอะไรก็ได้

เราต้องใช้สติปัญญาทำครอบครัวเราให้มั่นคง ทำชีวิตของเราให้มั่นคง แล้วมา ฝึกหัดหัวใจของเราให้พ้นจากวิญญูะเสียที ให้ไม่มาเจอหน้าใครแล้ว พันกันเสียที ไม่ ต้องมาพบหน้ากันอีกเลย ถ้าเราทำได้ ให้เป็นอย่างนั้น

นี่พูดถึงว่า ถ้าทำไม่ได้ เขาเขียนว่าถ้าทำไม่ได้เนาะ ถ้าเราทำไม่ได้ เขาก็ย้ายเรา ถ้าเราทำให้เขาได้ เขาก็พอใจ ถ้าเราทำให้เขาไม่ได้ เขาก็ย้ายี ทั้งๆ ที่ว่ามันน่าสะเทือนใจว่า ทั้งๆ ที่ว่าเป็นคนในบ้านเดียวกันหมดนะ จบ

ถาม : เรื่อง “อาการจิตเสื่อมมีอาการเป็นแบบไหน”

ตามที่ลูกได้ฝึกปฏิบัติมาประมาณหนึ่งปีแล้ว ลูกสงสัยมาตลอดว่าจิตเสื่อม เวลาเราเป็นมันมีอาการเป็นแบบไหนบ้าง ถ้าเป็นแล้วจะแก้จิตเสื่อมที่ถูกต้องแบบไหนครับ กราบขอพระคุณอย่างสูง

ตอบ : ใ้ฉันพูดภาษาเรานะ ผมปฏิบัติมาหนึ่งปี จิตเสื่อมเป็นแบบใดบ้าง ผมไม่เคยรู้เลยว่าจิตเสื่อมเป็นอย่างไร

แต่ถ้าความเห็นเรานะ มันเจริญแล้วเสื่อมมาหลายรอบแล้วตัวเองไม่รู้ เวลาถามนะ จิตเสื่อมมันเป็นอย่างไร ผมไม่เคยรู้เลย แต่ผมปฏิบัติมาหนึ่งปีแสดงว่ามันเสื่อมหมดเลย มันเสื่อมมาหลายทีแล้ว

จิตเสื่อม หมายความว่า ถ้าเราทำสมาธิได้ เราทำจิตของเราดีขึ้นมาแล้วมันคลายตัวลงมาจากมันเสื่อมหมดไป พอมันเสื่อมหมดไปมันจะมีอาการเร่าร้อน

เวลามาประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ เรามาด้วยความทุกข์ความยาก เรามาเพื่อดับไฟในใจของตนใช่ไหม เราก็พยายามกำหนดพุทโธ เราพยายามกำหนดอานาปานสติให้หัวใจของเรามันเปลี่ยนอารมณ์ที่มันเร่าร้อนให้เปลี่ยนไปอยู่กับอานาปานสติ เปลี่ยนไปอยู่กับพุทโธ

พุทโธเป็นคำบริกรรม พุทธานุสติไง มีสติอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ถ้าเรามีสติปัญญาอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีสติปัญญาเอาจิตเราไปอยู่กับอานาปานสติ ถ้ามันเป็นคำบริกรรม เป็นที่อาศัย ถ้ามันเป็นที่อาศัย มันก็เบาบางลง พอเบาบางลง มันก็เบาบางจากทุกข์ ถ้ามันเบาบางจากทุกข์ เห็นใหม่

จิตเหมือนกัน จิตเวลามันดีนะ โอ้โฮ! มันดีมากๆ เวลาไม่ดีกว่าไม่รู้ว่ามันดีหรือไม่ดีนะ เพราะมันยังไม่รู้ แต่พอภาวนาไปๆ ถ้ามันดีขึ้น ถ้ามันดีขึ้นนะ แล้วพอมันคลาย มันต่อต้าน นั่นแหละจิตเสื่อม นี่เวลาจิตเสื่อม

แล้วถ้าจิตมันเสื่อม เสื่อมอย่างไร

จิตเวลามันเสื่อมนะ มันต้องมีขึ้นมาก่อน มีสมาธิมันถึงเสื่อมจากสมาธิ ถ้ามีปัญญา แล้วเสื่อมจากทราหมปัญญา มีแล้วเสื่อม ถ้ามันไม่มี เอาอะไรเสื่อม จิตมันไม่เคยพัฒนา จิตไม่เคยเข้าสมาธิ บอกกว้างๆ คืออารมณ์ว่าง คือสร้างอารมณ์กันเอง ไม่อย่างนั้นมันไม่มีเจริญแล้วไม่มีเสื่อม มันก็ไม่รู้ใจว่าจิตเสื่อมเป็นอย่างไร

แต่คนถ้ามีแล้วเสื่อมสิ โอ้โฮ! มีแล้วเสื่อมนะ ดุสิ กรณีอย่างนี้หลวงตาท่านพูดเป็นคติเป็นตัวอย่าง ท่านภาวนาพรรษาแรก อู้ฮู! กำหนดอย่างไรก็ได้ กำหนดอย่างไรก็ดี แต่เพราะจะออกวิเวกจะออกภาวนานะ มีความจำเป็นต้องไปทำกลดหลังหนึ่ง ไปทำกลดหลังนั้นนะ พอจะเข้าสมาธิเข้าไม่ได้เลย ท่านบอกนั้นนะจิตเสื่อม พอมันเสื่อมแล้วมันร้อน โอ้โฮ! ร้อนมาก พอร้อนมากไปไหนไม่ได้ก็ไปหาหลวงปู่มันไฉน

หลวงปู่มันท่านถึงเอามาสอนไฉน อ้อ! จิตนี้เหมือนเด็ก ๆ เนาะ มันไปเที่ยวเล่น ถ้าเด็ก ๆ มันต้องมีอาหาร มันต้องกินอาหาร ฉะนั้น ให้พุทโธๆ ไว้เนาะ เราหาอาหารเพื่อไว้ กองอาหารไว้ เดียวถ้ามันหิวมันต้องกลับมากินเอง

ถ้ามันอธิบายเรื่องมากเข้าไปมันยิ่งงงใจ คนที่ภาวนาใหม่ๆ นะ ถ้าอธิบายเหตุผลเยอะมากมันจะฟุ้งซ่านไปมาก ท่านอธิบายอย่างนี้ แล้วหลวงตาท่านก็เชื่อมั่นของท่าน ท่านก็กำหนดพุทโธๆ ๓-๔ วันแรกออกแทบแตก เพราะมันเสื่อม มันเสื่อมหมายความว่ามันเคยตัว มันสบาย มันปล่อยแบบคนเร่ร้อนนะ มันปล่อยแบบคนอนาถาไม่รับผิดชอบอะไร สบาย แล้วพอจะตั้งกติกาศึกษาขึ้นมา โอ้โฮ! มันร้อน ๓ วันแรกออกแทบระเบิด ท่านพูดประจำ

คือต้องบังคับกันจริงๆ ต้องบังคับกันแบบจริงๆ ต้องบังคับกันแบบรุนแรง ต้องตั้งสติ
จริงๆ มันไม่ยอม มันดินนะ มันพุทโธไม่ได้เลย พุทโธๆ ไอ้โฮ! ภาษาเรานะ จะรากเลือด แต่พอ
สัก ๓ วันไปแล้ว อ้อ! ค่อยยังชั่วหน่อย

พอ ๓ วันไปแล้ว เห็นไหม เด็กที่มันไม่เคยทำหรือมันไม่ยอมทำ บังคับให้มันทำ พอมัน
ทำได้แล้ว ดีขึ้นมาแล้วนะ ท่านบอก ไอ้โฮ! สมามันก็กลับมา แล้วท่านพูดเลย พอผ่านไปแล้ว
นะ ย้อนกลับไปทีหหลวงปู่สอน ท่านบอก ไอ้โฮ! สอนเหมือนเด็กๆ มันก็เด็กๆ จริงๆ นะ ก็มัน
เจริญแล้วเสื่อม ก็เพิ่งทำสมาธิแล้วมันเสื่อม เริ่มต้นเป็นแบบนี้ไง เหมือนสอนเหมือนเด็กๆ ก็
เด็กๆ เด็กๆ มันยังไม่รู้จักว่าเด็กๆ แต่มันโตแล้วมันถึงจะรู้ไง

อย่างพวกเรา เราโตมาแล้วใช่ไหม เราถึงย้อนกลับไป ตอนเด็กๆ ทำอะไรบ้าง อายนะ
ตอนเด็กๆ ทำอะไรผิดบ้าง เออ! ไม่น่าทำเลย แหม! แต่ตอนนั้นรู้ไหม ไม่รู้หรอก วยอย่างนั้นไม่รู้
เรื่อง แต่พอโตขึ้นมาแล้วรู้ นี่ก็เหมือนกัน เจริญแล้วเสื่อมๆ ใจ

นี่เขาถามเอง “ตามที่ถูกได้ปฏิบัติมาหนึ่งปีแล้วลูกสงสัยตลอดเวลาว่าจิตเสื่อมเวลามัน
เป็นมันมีอาการเป็นแบบไหน ถ้ามันเป็นแล้วจะแก้จิตเสื่อมที่ถูกต้องแบบไหนได้ครับ”

ถ้ามันเสื่อมแล้ว ส่วนใหญ่แล้วจิตเสื่อมมันไม่รู้ตัวว่าเสื่อม คนเราเวลาผิดมันไม่ยอมรับ
ว่าผิด แต่ถ้าใครรู้ว่าจิตเสื่อมแล้ว แล้วจะแก้ เห็นไหม ถ้าจิตเสื่อมแล้วเวลาเราจะเอาคืนมา อด
นอนผ่อนอาหารนี่ตัวสำคัญเลย อดนอนผ่อนอาหารคือว่าไปผ่อนกำลังของกิเลสไม่ให้มันแรง
เกินไป ธาตุขันธ์มันทับจิต

อดนอนผ่อนอาหาร เราไปมองว่าอดนอนผ่อนอาหารเราทุกข์ อดนอนผ่อนอาหารทำให้
ร่างกายเราบอบช้ำ ใช่ มันก็มีบ้าง แต่ถ้าเรายังใช้ชีวิตปกติ กิเลสมันก็ได้รับการบำรุง ได้รับกำลัง
บำรุงจากการอยู่การกินของเรา การนอนหลับสบายของเรา กิเลสมันก็ได้รับพักผ่อนของมันไป
ด้วยใจ แต่ถ้าเราอดนอนผ่อนอาหาร มันบอบช้ำไหม บอบช้ำ แต่กิเลสก็บอบช้ำด้วย กิเลสมันก็
ทอนกำลังมันด้วย แล้วเราก็จริงจังกับมันขึ้นไป

นี่พูดถึงว่า ถ้าจิตเสื่อมแล้วจะแก้แบบไหน

จะแก้แบบไหนมันก็ต้องอยู่ที่จริตของคน นิสัยของคน ถ้านิสัยของคนที่ยึดเรื่องง่าย นิสัยของคนมันมีปัญญาหน่อย ใช้ปัญญามันก็จะพอแก้ไขได้ ให้ใช้ปัญญาว่า ตอนนี่จิตเราเสื่อมหมดแล้วนะ ตอนนี่เราภาวนาเลวร้ายแล้วนะ ตอนนี่ภาวนาเราไม่ใช่ดีเหมือนเก่าแล้วนะ นี่ถ้ามันมีปัญญาอย่างนี้ อาการยอมรับว่าจิตเสื่อม แล้วพอจิตเสื่อมแล้วค่อยแก้ได้

แต่ส่วนใหญ่แล้วมันบอกไม่เสื่อมไง แต่มันบอกว่า ไอ้โฮ! เมื่อก่อนภาวนาไม่ดีเลย ภาวนาลำบากมาก เดียวนี้ภาวนาดีดี ไม่ต้องทำอะไรเลย

มันเสื่อมไปแล้ว มันไม่ต้องทำอะไรเลย มันบอกว่าเดี๋ยวนี้จิตดีดี มันจะหลุดอยู่แล้ว มันกำลังจะเข้าโรงพยาบาลอยู่แล้วมันยังบอกจิตมันดีดี เพราะมันไม่ยอมรับคำว่า “จิตเสื่อม” ถ้าจิตมันยังไม่รู้ไง

แต่ถ้ารู้แล้วแก้ไขได้ แก้ไขๆ ไป แล้วเวลาแก้ไข ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงส่วนใหญ่แล้วจะมีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ท่านจะรู้ แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นจริงมันเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นการจดจำ มันไม่มีเจริญขึ้นและไม่มีเสื่อมหรอก ถ้ามันไม่มีการเจริญขึ้นและไม่มีเสื่อม มันก็ไม่วินิจฉัยอะไรเจริญอะไรเสื่อม เพราะมันไม่เคยเป็นไง

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาแล้วนะ ท่านจะรู้ว่ามันเคยดีแล้วเคยหมดตัว เหมือนคนเรา คนเคยมีเศรษฐกิจ เคยหมดตัว เคยสร้างตัวใหม่ คือล้มลุกคลุกคลานนะ คือเราสร้างเนื้อสร้างตัวล้มลุกคลุกคลานตลอดแล้วมันแก้ไขได้ ครูบาอาจารย์แบบนั้นจะแนะนำเราได้ ครูบาอาจารย์นั้นจะคอยบอกเรา

แต่ถ้าไปเจอครูบาอาจารย์ที่มันไม่เคยเจริญ คือไม่เคยเสื่อม กูไม่เคยหาเงินเลย กูไม่เคยมาทั้งนั้นนะ กูทำงานไม่เป็น แล้วกูจะสอนคนอื่นได้อย่างไร

นี่ไง ถ้าไปปรึกษาครูบาอาจารย์ ต้องปรึกษาครูบาอาจารย์แบบนี้มันถึงจะแก้จิตเสื่อมได้

ฉะนั้นจะบอกไว้ก่อน มันยังไม่เกิดขึ้นไง ถ้ามันถึงเวลาแล้วมันจะเกิดขึ้นกับเรา แล้วไป
แก้เอาตอนนั้น นี่เขาว่า แก้จิตเสื่อม จบ